

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І ПІДПРИЄМНИЦТВА

Кафедра фінансів,
банківської справи та страхування

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ТА ЗАВДАННЯ
ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «БЮДЖЕТНИЙ
МЕНЕДЖМЕНТ» ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО)
РІВНЯ ДЕННОЇ І ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 072 «ФІНАНСИ,
БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ».

Умань -2021р.

Укладачі:

к.е.н., доцент Гузар Б.С.
д.е.н., професор Непочатенко О.О.
д.е.н. доцент Прокопчук О.Т.
к.е.н. доцент Мельник К.М.
к.е.н. доцент Колотуха С.М.

Рецензенти:

– д.е.н., професор кафедри обліку і оподаткування Уманського національного університету садівництва Кучеренко Т.Є
– начальник Уманського управління Державної казначейської служби України Черкаської області Білик Н.О

Затверджено на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування (протокол № 1 від 30 серпня 2021 р.)

Методичні вказівки та завдання рекомендовані до видання методичною радою факультету економіки і підприємництва (протокол № 1 від 31 серпня 2021 р.)

Методичні вказівки та завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Бюджетний менеджмент» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня денної і заочної форми навчання спеціальності 072 «фінанси, банківська справа та страхування» .

Умань: Видавець «Сочинський М.М.», 2021. 32с.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
1.МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ.....	6
2.ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “БЮДЖЕТНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ”	7
3.ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	7
3.1.ЗМІСТОВНІ МОДУЛІ І ТЕМИ	
3.2.ЗМІСТ МАТЕРІАЛУ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ	
3.3.ТЕМИ РЕФЕРАТІВ	
3.4.ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ.	
3.5.ТЕСТИ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ	
4.КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ТА КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ.....	29
5.РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	29

ПЕРЕДМОВА

Процес навчання у закладі вищої освіти (ЗВО) передбачає здобуття знань здобувачами другого (магістерського) рівня під час аудиторних лекційних і практичних занять в комплексному поєднанні їх з самостійною роботою. Самостійна робота здобувачів другого (магістерського) рівня формує вміння навчатися, сприяє активізації засвоєння здобувачами знань.

Метою вивчення навчальної дисципліни „Бюджетний менеджмент” є закріплення здобувачами вищої освіти другого (магістерського) рівня базових знань щодо функціонування бюджетної системи як єдиного цілого та її окремих ланок, отримання знань з управління бюджетними фінансовими ресурсами і відносинами, які виникають у процесі руху бюджетних потоків. Окремі питання, які включені до лекційного курсу погребують більш детального і глибокого вивчення. Самостійна робота здобувачів полягає у вивченні та опрацюванні базової та додаткової літератури, законодавчих та нормативних документів, виконанні практичних завдань.

Мета самостійної роботи - сприяти засвоєнню в повному обсязі навчальної програми та формуванню самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

Для досягнення мети вивченням дисципліни передбачається вирішення наступних завдань:

- досконале оволодіння знаннями щодо побудови бюджетної системи, складу та структури доходної й видаткової частин бюджетів, змісту бюджетного процесу;
- оволодіння навичками і методами управління бюджетним процесом, в тому числі - вміння збирати, систематизувати й аналізувати інформацію, яка необхідна для складання проекту бюджету та характеризує стан його виконання;
- набуття вмінь вільно орієнтуватися в системі обліку виконання бюджету та в бюджетній звітності;
- ґрунтовне знання процедури складання проектів бюджетів та взаємовідносин між різними органами влади й управління в цьому процесі;
- набуття вмінь вільно володіти методами бюджетного планування та здійснювати багатоваріантні розрахунки як в розрізі окремих розділів і статей бюджетної класифікації, так і по бюджету в цілому;
- набуття знань і вмінь щодо управління бюджетним дефіцитом і державним боргом;
- вивчення способів балансування бюджету та допустимих меж бюджетного дефіциту, його причин, наслідків та джерел покриття;
- оволодіння всіма формами, видами й методами бюджетного фінансового контролю.

У результаті вивчення дисципліни здобувач повинен вміти самостійно виконувати бюджетне планування та здійснювати багатоваріантні розрахунки як в розрізі окремих розділів і статей бюджетної класифікації, так і по бюджету в цілому, здійснювати різного роду розрахунки між ланками бюджетної системи з відповідним їх обґрунтуванням, забезпечувати збереження та ефективного використання державних фінансових ресурсів.

Навчальна дисципліна «Бюджетний менеджмент» забезпечує отримання таких загальних та фахових компетентностей :

Загальні: ЗК1.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4.Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Спеціальні (фахові): СК3. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК10.Здатність використовувати фундаментальні знання з фінансів, банківської справи та страхування для прийняття управлінських рішень в аграрному секторі економіки.

Вивчення даного курсу дозволить отримати здобувачам наступні програмні результати навчання:

ПР3.Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПР4.Відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР12.Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.

ПР13.Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.

ПР14.Використовувати фундаментальні знання з фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з управлінським інструментами для здійснення професійної діяльності в аграрному секторі економіки.

Навчальна дисципліна узагальнює та поглиблює знання, отримані здобувачами при вивченні навчальних курсів “Фінанси”, “Бюджетна система”, “Бухгалтерський облік у бюджетних установах” та пов'язана з навчальними курсами “Фінанси підприємств”, „Фінансова діяльність суб'єктів господарювання”, „Фінансовий ринок”.

Самостійна робота здобувачів має бути систематичною, послідовною, здійснюватися з використанням методико-технологічних прийомів та принципів, що дасть можливість здобувачу більш досконало опанувати предмет курсу. Перед усім здобувач має усвідомити теоретичну та практичну значимість навчальної дисципліни; детально ознайомитися із найважливішими розділами курсу; усвідомити, що всі теми курсу взаємопов'язані між собою. Сучасна реформа вищої освіти - це насамперед перехід від парадигми навчання до парадигми освіти, самоосвіти. Тому самостійна робота здобувачів є не тільки важливою формою навчального процесу, а й має стати його основою. Це передбачає орієнтацію на активні методи опанування знань, розвиток творчих здібностей, перехід від поточного до індивідуалізованого навчання з урахуванням потреб і можливостей особистості.

Посилення ролі самостійної роботи означає принципово нову організацію навчально - виховного процесу у закладах вищої освіти. Він повинен будуватись так, щоб розвивати вміння вчитися, формувати у здобувачів здібності до саморозвитку, творчого застосування здобутих знань.

Активна самостійна робота здобувачів можлива лише за наявності серйозної та стійкої мотивації. Найпотужніший мотивуючий фактор - підготовка до подальшої ефективної професійної діяльності. Активізують самостійну роботу такі фактори:

1.Корисність роботи, що виконується.

2.Участь здобувачів у творчій діяльності.

3.Інтенсивна педагогіка, що передбачає введення у навчальний процес активних методів навчання.

4.Використання мотивуючих факторів контролю знань (накопичувальна система оцінювання знань, рейтинг)

5.Особистість викладача. Викладач може бути прикладом для здобувача як професіонал і творча особистість.

Основне завдання організації самостійної роботи здобувачів — навчити здобувачів свідомо та самостійно працювати спочатку з навчальним матеріалом, а потім з науковою інформацією. Закласти основи самоорганізації та самовиховання, сформувати уміння та навички постійно підвищувати свою кваліфікацію.

1.МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ

Самостійна робота здобувачів включає завдання різних типів та рівнів складності. Для раціональної організації самостійної роботи здобувач повинен уміло розподілити свій час, передбачений навчальним планом для позааудиторної роботи. Основними формами самостійної роботи здобувачів у процесі вивчення навчальної дисципліни є:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- підготовка до практичних занять;
- самостійна робота з підручником, науковою та періодичною літературою;
- вивчення та аналіз законодавчих та нормативних документів;
- пошук і опрацювання матеріалів через мережу Інтернет;
- узагальнення та аналіз фактичних даних;
- проведення самостійних наукових досліджень;
- підготовка аналітичних записок, доповідей, рефератів, презентацій;
- навчально- наукова робота під час проходження практики та ін.;
- написання контрольних робіт;
- підготовка до екзамену;

Під час самостійного опрацювання кожної теми та при підготовці до практичних занять важливе значення мають лекції. Опрацювання лекційного матеріалу є важливою складовою опанування матеріалу курсу, оскільки під час лекції формуються наукові основи знань, опановується важливий теоретичний і фактичний матеріал, виділяються головні проблеми та питання щодо тематичного змісту курсу. Лекції дають здобувачам знання в обсязі, необхідному для подальшого самостійного поглибленого вивчення дисципліни, орієнтують у найбільш раціональному напрямі щодо самостійного опрацювання кожної теми, роз'яснюють найбільш складні поняття та положення. У ході лекції викладачем здійснюються посилання на навчальну, наукову і спеціальну літературу, а також на законодавчо - нормативні джерела. Ведення конспекту лекції дає можливість здобувачу уважно проаналізувати лекційний матеріал під час подальшого поглибленого вивчення теми та при підготовці до практичних занять. Окремі питання, які розкриті в конспекті лекції в загальному виді, та ті, що винесені на самостійне опрацювання, здобувач повинен опрацювати і засвоїти за рекомендованими підручниками, навчальними посібниками, законодавчо - нормативною та довідково-інформаційною літературою.

Під час роботи з названими джерелами здобувач повинен ознайомитися з їх змістом та відібрати необхідний для вивчення матеріал (розділи, підрозділи і т.д.). При самостійному вивченні матеріалу за підручниками, навчальними посібниками, науковою та спеціальною літературою необхідно аналізувати прочитане, порівнюючи з прослуханою та законспектованою лекцією, робити логічні висновки, відмічати незрозумілі положення з метою подальшого їх з'ясування на практичному занятті. Під час роботи з науковою та спеціальною літературою здобувач може знайти посилання на додаткові літературні джерела, які не зазначені в переліку рекомендованої літератури. Використання таких додаткових джерел для самостійного поглибленого вивчення матеріалу є важливим, а особливо під час підготовки презентацій та рефератів.

Якщо ж здобувач поглиблено вивчає конкретну проблему, готує наукову презентацію, реферат і йому не вистачає матеріалу в переліку рекомендованої літератури, то необхідно звернутися до систематичного каталогу бібліотеки, в тому числі й до тематичного каталогу публікацій в періодичних виданнях.

У процесі самостійної роботи здобувачу доцільно активно використовувати тестові та розрахункові завдання для самоконтролю набутих знань. За результатами самостійного виконання теоретичних та практичних завдань визначається рівень засвоєння здобувачем основних термінів, принципів, показників, методологічних та методичних основ на яких ґрунтується навчальна дисципліна. Сновними формами контролю самостійної роботи є: індивідуальні консультації та співбесіди; тестування, перевірка контрольних

робіт; заслуховування рефератів та презентацій; перевірка творчих та ситуаційних завдань; проведення колоквиумів.

2.ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “БЮДЖЕТНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ”

1. Тематичний план самостійної роботи з навчальної дисципліни «Бюджетний менеджмент».

Назва змістовного модуля та тема заняття	Кількість годин для самостійної роботи	
	денна	заочна
Змістовний модуль 1. Економічний зміст та складові бюджетного менеджменту		
Тема 1. Сутність та складові бюджетного менеджменту	12	14,5
Тема 2. Сутність та структура бюджету держави як об'єкта управління.	12	14,5
Тема 3. Органи оперативного управління бюджетом	11	14,5
Тема 4. Бюджетне планування	9	15,5
Разом за змістовним модулем 1	44	59
Змістовний модуль 2. Структурні компоненти бюджетного менеджменту		
Тема 5. Виконання бюджету	9	15,5
Тема 6. Облік виконання бюджету.	10	15,5
Тема 7. Звітність про виконання бюджету	11	15,5
Тема 8. Бюджетний контроль	13	16,25
Тема 9. Світовий досвід бюджетного менеджменту	13	16,25
Разом за змістовним модулем 2.	56	79
Разом	100	138

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.1. ЗМІСТОВНІ МОДУЛІ І ТЕМИ.

3.2. ЗМІСТ МАТЕРІАЛУ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

3.3. ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

3.4. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ.

3.5. ТЕСТИ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ ЗНАТЬ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ ТА СКЛАДОВІ БЮДЖЕТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Тема 1. СУТНІСТЬ ТА СКЛАДОВІ БЮДЖЕТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Зміст матеріалу для самостійного опрацювання

Органи управління бюджетом. Етапи і методи управлінської діяльності в бюджетному процесі.

Складові бюджетного менеджменту: бюджетне планування, організація виконання бюджету, облік і звітність з виконання бюджету, контроль за виконанням бюджету.

Теми рефератів

1. Загальна характеристика об'єктів та суб'єктів бюджетного менеджменту.
2. Основні методи управлінської діяльності на кожній стадії бюджетного процесу.
3. Складові елементи бюджетного менеджменту.

Питання для самоконтролю

1. Яка мета навчальної дисципліни „Бюджетний менеджмент”?
2. Що є предметом навчальної дисципліни „Бюджетний менеджмент”?
3. Розкрийте сутність поняття „бюджетний менеджмент”.
4. Назвіть складові бюджетного менеджменту.
5. Що виступає об'єктом бюджетного менеджменту?
6. Назвіть суб'єкти бюджетного менеджменту.
7. Які чинники обумовили появу бюджетного менеджменту?

Рекомендована література: 1-6,7,8,9,31,33,34,37,47,48.

Тести для самоперевірки знань до теми 1

1.Зазвичай термін «менеджмент» асоціюється з іменем:

- а) Адама Сміта;
- б) Мілтона Фрідмена;
- в) Джона Кейнса;
- г) Фредеріка Тейлора.

2.Предметом бюджетного менеджменту є:

- а) сукупність бюджетів різного рівня;
- б) органи управління бюджетами різного рівня;
- в) бюджетний процес та управління ним;
- г) управлінські рішення, у сфері бюджетних відносин

3.Бюджетний менеджмент виконує роль:

- а) цивілізованого механізму управління розподілом бюджетних коштів;
- б) інструменту реалізації бюджетної політики держави;
- в) засобу впливу держави на розвиток соціально-економічних процесів;
- г) механізму формування ресурсів бюджету та напрямів їх використання.

4.Об'єктом бюджетного менеджменту виступають:

- а) державний та місцеві бюджети;
- б) органи управління бюджетами різного рівня;
- в) бюджетне законодавство;
- г) управлінські рішення, у сфері бюджетних відносин.

5.Суб'єктом бюджетного менеджменту виступають:

- а) державний та місцеві бюджети;
- б) органи управління бюджетом;
- в) бюджетний процес та його складові;
- г) управлінські рішення, у сфері бюджетних відносин.

6.Бюджетний процес та управління ним є:

- а) предметом бюджетного менеджменту;
- б) суб'єктом бюджетного менеджменту;
- в) об'єктом бюджетного менеджменту;
- г) інше.

7.Бюджетне планування здійснюється на таких стадіях бюджетного процесу:

- а) складання, розгляд і затвердження бюджету;
- б) розгляд, затвердження та виконання бюджету;
- в) складання бюджету;
- г) затвердження, виконання, обліку та контролю за виконанням бюджету.

8.Облік виконання бюджетів та складання звітності – це:

- а) регулююча система бюджетного менеджменту;
- б) забезпечуюча система бюджетного менеджменту;
- в) організаційна система бюджетного менеджменту;
- г) виконавча система бюджетного менеджменту.

9.Контроль за виконанням бюджетів здійснюється:

- а) на етапі складання бюджетів;
- б) на етапі розгляду та затвердження бюджетів;
- в) на етапі виконання бюджетів;
- г) на всіх етапах бюджетного процесу.

10.Міністерство фінансів України в управлінні бюджетним процесом належать до:

- а) органів законодавчої влади;
- б) органів оперативного управління бюджетним процесом;
- в) органів не фінансового контролю;
- г) усіх перелічених груп.

11. Бюджетний менеджмент – це:

- а) форми і методи;
- б) планування та прогнозування;
- в) формування та виконання бюджету;
- г) сукупність взаємопов'язаних управлінських функцій, прийомів, методів.

12. Які складові бюджетного менеджменту?

- а) планування;
- б) організація виконання планів;
- в) мотивування і контролювання;
- г) бюджетне планування, організація виконання, облік виконання та контроль за виконанням бюджету.

**Тема 2. СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА БЮДЖЕТУ ЯК
ОБ'ЄКТА УПРАВЛІННЯ**

Зміст матеріалу для самостійного опрацювання

Класифікація видатків та форми бюджетного фінансування. Бюджетний дефіцит. Його причини, наслідки та межі. Джерела покриття бюджетного дефіциту. Бюджет як централізований фонд грошових коштів держави. Організація і завдання управління бюджетними потоками.

Бюджетний устрій і бюджетна система. Основи бюджетного устрою: види бюджетів, принципи побудови бюджетної системи, розмежування доходів і видатків між бюджетами, взаємовідносини між бюджетами. Склад і структура бюджетної системи України.

Теми рефератів

- 1.Складові частини бюджету.
- 2.Організація управління бюджетними потоками.
- 3.Динаміка та структура доходів та видатків.
4. Бюджетний дефіцит, його види та форми фінансування.
- 5.Розмежування доходів і видатків між бюджетами різних рівнів.

Питання для самоконтролю

- 1.Дайте визначення державного бюджету.
- 2.Розкрийте економічну сутність державного бюджету.
- 3.Визначте структурні складові частини Державного бюджету.
- 4.З якою метою бюджет поділяється на загальний та спеціальний фонди.
- 5.Охарактеризуйте основні функції Державного бюджету.
- 6.Назвіть принципи побудови бюджетної системи України.
- 7.Назвіть складові зведеного бюджету України.
- 8.Які типи бюджетних систем існують?
- 9.Як класифікуються доходи бюджету?
- 10.Як класифікуються видатки бюджету?
- 11.Які фактори впливають на обсяг доходної частини Державного бюджету?
- 12.Бюджетний дефіцит і причини його виникнення.

Рекомендована література: 1-7,8,12,22,25,31,36,38,50,51,52,54,55,58,61.

Тести для самоперевірки знань до теми 2**1.Державний бюджет – це:**

- а) центральна ланка фінансової системи;
- б) матеріальна база існування держави;
- в)план формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, які здійснюються відповідно органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування протягом бюджетного періоду ;
- г) усі відповіді вірні.

2.Акумуляція коштів держави та подальший їх розподіл для задоволення всіх потреб суспільства здійснюється через таку функцію бюджету:

- а) стимулюючу;
- б) розподільчу;
- в) регулюючу;
- г) контрольну.

3. Бюджет держави, як центральна ланка фінансової системи, тісно пов'язаний з:

- а) системою страхування;
- б) місцевими бюджетами;
- в) податковою системою;
- г) фінансами галузей і суб'єктів господарювання.

4. У державному бюджеті України є резервний фонд Кабінету Міністрів України, який встановлюється від загального фонду видатків державного бюджету в такому розмірі:

- а) 2%;
- б) не більше 1%;
- в) 5%;
- г) 10%.

5. Що таке дефіцит бюджету?

- а) сума субвенцій державного бюджету, наданих місцевим бюджетам;
- б) перевищення видатків бюджету над його доходами;
- в) обсяг поточних видатків бюджету;
- г) перевищення доходів бюджету над його видатками.

6. Структура бюджетної системи України визначається:

- а) сукупністю усіх бюджетів (державного та місцевих), побудована з урахуваннями економічних відносин, державного та адміністративно-територіального устроїв і врегульована нормами права;
- б) політичним режимом;
- в) фінансовою політикою держави;
- г) особливістю економічного розвитку суспільства.

7. Зведений (консолідований) бюджет використовується для:

- а) аналізу і прогнозування економічного і соціального розвитку держави;
- б) визначення складових бюджетної класифікації;
- в) забезпечення принципу субсидіарності;
- г) побудови структури бюджетної системи.

8. Склад доходів державного бюджету України визначається:

- а) Конституцією та Бюджетним кодексом України;
- б) Конституцією та Законом про Державний бюджет України;
- в) Щорічними законами про Державний бюджет України та Бюджетним кодексом України;
- г) Бюджетним кодексом та Указами Президента України.

9. Місцеві бюджети – це:

- а) балансові розрахунки місцевих доходів;
- б) головний централізований фонд грошових коштів держави;
- в) кошти підприємств та населення, які знаходяться на певній території;
- г) фонди фінансових ресурсів, що мобілізуються й витрачаються на відповідній території.

10. На якому принципі ґрунтується розмежування видатків між бюджетами в Україні?:

- а) субсидіарності;
- б) ефективності;
- в) публічності та прозорості;
- г) всі відповіді вірні.

11. Стадії бюджетного процесу знаходяться під постійним контролем:

- а) Кабінету Міністрів;
- б) Рахункової палати;
- в) Верховної Ради;
- г) Президента України.

12. Фінансовий план, що являє собою розпис доходів та видатків, – це:

- а) бюджет за своєю суттю;
- б) бюджет за формою;
- в) бюджет за матеріальним змістом;
- г) бюджет, як суспільне явище.

13. Вперше розподілення Державного бюджету України на загальний та спеціальний фонди було відзначено у бюджеті на:

- а) 2002 рік;
- б) 2000 рік;
- в) 2001 рік;
- г) 1999 рік.

14. Дефіцит, який характеризується спрямуванням залучених для його покриття коштів на фінансування поточних потреб, - це дефіцит:

- а) вимушений;
- б) пасивний;
- в) свідомий;
- г) активний.

15. Дефіцит, який виникає внаслідок касового розриву в процесі виконання бюджету, – це:

- а) відкритий бюджетний дефіцит;
- б) прихований дефіцит;
- в) тимчасовий дефіцит бюджету;
- г) стійкий дефіцит бюджету.

16. Пропорційне скорочення видатків до кінця бюджетного року з метою зменшення дефіциту бюджету, – це:

- а) механізм секвестру видатків;
- б) фінансовий механізм;
- в) механізм бюджетних призначень;
- г) бюджетне зобов'язання.

17. У Державному бюджеті розпорядники бюджетних коштів поділяються на:

- а) головних розпорядників;
- б) розпорядників нижчого рівня – другого ступеню;
- в) розпорядників нижчого рівня – третього ступеню;
- г) усі відповіді вірні.

18. Мережа розпорядника – це:

- а) згрупована вичерпна інформація щодо розпорядника;
- б) відкриті реєстраційні рахунки;
- в) лімітна довідка;
- г) виділені фінансування.

Тема 3. ОРГАНИ ОПЕРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ БЮДЖЕТОМ.

Зміст матеріалу для самостійного опрацювання.

Вертикальна структура органів Міністерства фінансів. Структура центрального апарату Міністерства фінансів України. Фінансові управління обласних державних адміністрацій. Основні завдання, функції та права фінансових органів обласного рівня. Структура фінансового управління. Міські та районні фінансові відділи в Україні: головні завдання, функції, права, структура.

Законодавчі документи, якими керуються фінансові управління обласних державних адміністрацій, міські та районні фінансові відділи.

Завдання та функції Державної податкової адміністрації в оперативному управлінні бюджетним процесом.

Структура Державної казначейської служби України України. Вертикальна структура органів Державної казначейської служби України.

Завдання, функції, структура Державної аудиторської служби України.

Завдання, функції та структура Рахункової палати України.

Фінансово- економічний департамент Міністерства аграрної політики та продовольства України.

Теми рефератів

1. Міністерство фінансів України- основний виконавчий орган оперативного управління бюджетними ресурсами

2. Основні завдання, функції та права фінансових органів обласного рівня в оперативному управлінні бюджетним процесом.

3. Головні завдання, функції та права міських та районних фінансових відділів в Україні щодо оперативного управління бюджетним процесом.

4. Взаємодія органів оперативного управління бюджетним процесом.

5. Становлення та розвиток податкової служби України.

6. Необхідність та становлення Державної казначейської служби України.

7. Розвиток Державної аудиторської служби України.

8. Рахункова палата - основний контролюючий орган держави за виконанням бюджетів.

Рекомендована література: 1-6,7,8,11,14,15,16,17,20,29,31.59,60,62,63,64

Тести для самоперевірки знань до теми 3

1. До органів оперативного управління бюджетом в Україні належать:

- а) Міністерство фінансів України;
- б) Кабінет Міністрів України;
- в) Верховна Рада України;
- г) усі відповіді вірні.

2. Проведення єдиної фінансової, бюджетної, податкової, митної політики, спрямованої на реалізацію завдань соціально-економічного розвитку України, забезпечує:

- а) Державна казначейська служба України;
- б) Міністерство фінансів України;
- в) Державна служба фінансового моніторингу України;
- г) усі відповіді вірні.

3. Міністерство фінансів України - це:

- а) центральний орган виконавчої влади;
- б) орган, підпорядкований Кабінету Міністрів України;
- в) юридична особа, має самостійний баланс, рахунки в установах банків;
- г) усі відповіді вірні.

4. Міністр фінансів України призначається на посаду та звільняється з посади:

- а) Верховною Радою України;
- б) Президентом України;
- в) Прем'єр-міністром України;
- г) колегією Міністерства фінансів.

5. Повноваження Міністра фінансів України визначається:

- а) Конституцією України;
- б) Бюджетним кодексом України;
- в) Положенням про Міністерство фінансів України;
- г) колегією Міністерства фінансів.

6. Положення про Міністерство фінансів України затверджується:

- а) Президентом України;
- б) Верховною Радою України;
- в) Кабінетом Міністрів України;
- г) колегією Міністерства фінансів.

7. Структура апарату Державної казначейської служби України, його штатний розпис та

кошторис затверджується:

- а) Президентом України;
- б) Прем'єр-Міністром України;
- в) Головою Казначейства за погодженням з Мінфіном;
- г) Головою Державної казначейської служби України.

8. Положення про Державну казначейську службу України затверджується:

- а) Президентом України;
- б) Верховною Радою України;
- в) Кабінетом Міністрів України;
- г) колегією Міністерства фінансів.

9. Для реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, отриманих злочинним шляхом, або фінансування тероризму, в Україні створена:

- а) Державна податкова служба України;
- б) Державна казначейська служба України;
- в) Державна аудиторська служба України;
- г) Державна служба фінансового моніторингу України.

10. Положення про Державну службу фінансового моніторингу України затверджується:

- а) Президентом України;
- б) Верховною Радою України;
- в) Кабінетом Міністрів України;
- г) Міністерством фінансів України.

11. Основними функціями Мінфіну є:

- а) вироблення та реалізація державної політики в державі;
- б) організація бюджетного процесу;
- в) всі вище перераховані.
- г) прийняття законів

12. Рахункова палата України здійснює свою діяльність:

- а) самостійно, незалежно від будь-яких інших органів держави;
- б) в підпорядкуванні Мінфіну;
- в) в підпорядкуванні Кабміну;
- г) адміністрації президента.

13. Поділ органів управління на загальнодержавні й оперативні здійснюється в залежності від:

- а) виконуваних завдань;
- б) виконуваних функцій;
- в) їхньої ролі в державі;
- г) усі відповіді вірні.

14. У процесі оперативного управління бюджетом вирішуються наступні питання:

- а) планування бюджету;
- б) бюджетного регулювання;
- в) виконання бюджету;
- г) усі відповіді вірні.

15. Рахункова палата представляє на розгляд Верховної Ради України загальний письмовий звіт про результати виконання доручень, проведених перевірок, ревізій та про витрати на цю діяльність:

- а) щоквартально;
- б) один раз у півріччя;
- в) щорічно не пізніше 1 грудня;
- г) щорічно не пізніше 31 грудня.

Тема 4. БЮДЖЕТНЕ ПЛАНУВАННЯ.

Зміст матеріалу для самостійного опрацювання.

Розгляд проекту Державного бюджету в Кабінеті Міністрів. Представлення проекту бюджету Верховній Раді України, його розгляд в комісіях і комітетах. Представлення проекту Державного бюджету на сесії Верховної Ради України. Порядок внесення доповнень і зауважень до проекту бюджету. Затвердження Державного бюджету. Закон про Державний бюджет, його зміст.

Взаємозв'язок проектів місцевих бюджетів із проектом Державного бюджету. Інформація для складання проектів місцевих бюджетів. Прогнозний, розрахунковий та кінцевий проекти місцевих бюджетів. Розгляд проекту бюджету в органах виконавчої і законодавчої влади, внесення в нього поправок і зауважень. Затвердження місцевих бюджетів.

Бюджетний регламент, його зміст, завдання та засади побудови. Затвердження бюджетного регламенту. Необхідність встановлення бюджетного регламенту на всіх рівнях бюджетної системи. Відповідальність органів законодавчої і виконавчої влади за порушення бюджетного регламенту. Відповідальність Міністерства фінансів України і фінансових органів за порушення бюджетного регламенту.

Інформаційне забезпечення планування доходів. Програмно-цільовий метод планування.

Планування видатків на економічну діяльність держави. Бюджетне фінансування інвестиційних проектів. Планування державних дотацій та субсидій. Бюджетне фінансування розвитку та підтримки аграрного сектору України.

Кошторисне планування. Основи кошторисного планування. Оперативно-сітьові показники, що визначають обсяг бюджетних асигнувань. Норми і нормативи кошторисного фінансування. Структура кошторису. Види кошторисів. Планування видатків за окремими статтями кошторису. Бюджетна пропозиція. Бюджетний запит.

Теми рефератів

- 1.Методи бюджетного планування та прогнозування.
- 2.Рівні та етапи бюджетного планування.
- 3.Напрями вдосконалення бюджетного планування і регулювання бюджетів на основі розширення самостійності адміністративно-територіальних одиниць та фінансової децентралізації.
- 4.Організація бюджетного планування та прогнозування в контексті трансформаційних змін.
- 5.Програмно - цільовий метод планування та його особливості і специфіка.
- 5.Характеристика основних етапів розробки проекту державного бюджету.
- 6.Порядок складання проектів місцевих бюджетів у взаємозв'язку із проектом Державного бюджету.

Рекомендована література: 1-6,7,8,13,38,42,45,47,49,52,53,61.

Тести для самоперевірки знань до теми 4.

1.Призначення бюджетного планування полягає у:

- а) забезпеченні збалансування фінансових ресурсів держави;
- б) визначенні реальних джерел доходів бюджету;
- в) фінансування пріоритетів бюджетної політики держави;
- г) всьому переліченому.

2.Перший етап бюджетного планування (із січня по березень) передбачає:

- а) формування напрямів бюджетної політики;
- б) планування основних (попередніх) показників у розрізі державного і місцевих бюджетів;
- в) розроблення сценаріїв розвитку економіки та бюджетної політики;
- г) усе перелічене.

3.Другий етап бюджетного планування (із квітня по 15 серпня) передбачає:

- а) Міністерство фінансів України, на підставі офіційного прогнозу соціально-економічного розвитку України на наступний рік, який щорічно розробляє Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, і на підставі Основних напрямів бюджетної політики на

наступний рік, схвалених Верховною Радою України, розробляє попередні показники державного бюджету

- б) оформлення бюджетних запитів головних розпорядників бюджетних коштів;
- в) збалансування потреб розпорядників бюджетних коштів з наявними ресурсами бюджету;
- г) усе перелічене.

4.Третій етап бюджетного планування (15 серпня- 15 вересня) охоплює :

- а) формування напрямів бюджетної політики на наступний бюджетний рік;
- б) розроблення попередніх показників доходів бюджету;
- в) остаточне узгодження та збалансування бюджетних показників;
- г) відбувається остаточне узгодження і збалансування показників доходів і видатків державного бюджету, місцевих бюджетів, визначаються обсяги міжбюджетних трансфертів на плановий рік.

5.Кабінет Міністрів України подає проект закону про Державний бюджет України до Верховної Ради України до:

- а) 1 серпня року, що передує плановому;
- б) 15 серпня року, що передує плановому;
- в) 1 вересня року, що передує плановому;
- г) 15 вересня поточного року.

6.Верховна Рада України приймає закон про Державний бюджет України не пізніше:

- а) 1 листопада року, що передує плановому;
- б) 15 листопада року, що передує плановому;
- в) 1 грудня року, що передує плановому бюджетному року
- г) 31 грудня року, що передує плановому.

7.Проекти рішень про відповідні місцеві бюджети готують:

- а) Міністерство фінансів України;
- б) Державна казначейська служба України;
- в) Рада міністрів АРК, місцеві державні адміністрації, виконавчі органи місцевих рад;
- г) розпорядники бюджетних коштів.

8.Бюджет Автономної Республіки Крим, обласні, районні, міські, селищні, сільські бюджети на наступний рік затверджують:

- а) постановою Верховної Ради України;
- б) постановою Кабінету Міністрів України;
- в) наказом Міністерства фінансів України;
- г) постановою Верховної Ради АРК, рішеннями відповідної обласної, районної, міської, селищної і сільської рад.

9.Програмно-цільовий метод бюджетного планування передбачає:

- а) стратегічне прогнозування та середньотермінове планування показників;
- б) визначення можливостей фінансування з бюджету;
- в) ефективне використання бюджетних коштів;
- г) усе перелічене.

10.Кошториси бюджетних установ бувають:

- а) стратегічні, тактичні;
- б)індивідуальні, зведені та кошториси на централізовані заходи асигнування;
- в) постійні, змінні;
- г) матеріальні, фінансові.

11 Який з методів заснований на використанні норм і нормативів, установлених у відношенні як до детального, так і до узагальнюючих показників:

- а) балансовий метод;
- б) нормативний метод;
- в) метод прямого рахунку;
- г) аналітичний метод.

12. Обов'язковими елементами програмно-цільового методу бюджетного планування є:

- а) оцінка та експертиза програм;
- б) аналіз співставлення видатків та досягнутих результатів;
- в) забезпечення ефективності використання коштів бюджету;
- г) усі відповіді вірні.

13. Паспорт бюджетної програми формується на основі:

- а) плану асигнувань;
- б) бюджетних запитів головних розпорядників;
- в) кошторису;
- г) усі відповіді вірні.

14. Паспорт бюджетної програми затверджується спільним наказом:

- а) Державного казначейства та відповідного головного розпорядника коштів;
- б) Кабінету Міністрів України та Міністерства фінансів;
- в) Міністерства фінансів України та Державної казначейської служби України;
- г) Міністерства фінансів та відповідного головного розпорядника бюджетних коштів.

15. Державний бюджет набуває чинності Законом у випадку його підписання:

- а) Президентом України;
- б) Головою Верховної Ради України;
- в) Прем'єр-міністром України;
- г) Міністром фінансів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. СТРУКТУРНІ КОМПОНЕНТИ БЮДЖЕТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ.

Тема 5. ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТІВ

Зміст матеріалу для самостійного опрацювання

Поняття та принципи виконання бюджету. Органи, що забезпечують виконання бюджету, розподіл функцій між ними.

Розпис доходів і видатків як основа виконання бюджету, порядок та терміни його складання, внесення змін та доповнень. Бюджетна класифікація доходів і видатків, її роль у бюджетному процесі та виконанні бюджету. Паспорт бюджетної програми. Лімітна довідка.

Система справляння доходів бюджету. Розрахунки юридичних і фізичних осіб з бюджетом.

Звіряння доходів між податковими органами і органами Державного казначейства.

Методи і види фінансування із Державного бюджету. Методи: відкриття кредитів та перерахування бюджетних коштів з рахунка бюджету на рахунки розпорядників коштів. Фінансування за відомчою структурою. Фінансування через територіальні органи казначейства шляхом оплати рахунків і видачі готівкою. Інформація про територіальне розташування установ, підприємств, організацій і обсяги асигнувань та кошторисів видатків. Документооборот у процесі фінансування із Державного бюджету.

Бюджетне фінансування сталого розвитку і підтримки аграрного сектору економіки України.

Організація фінансування із місцевого бюджету. Документооборот у процесі фінансування із місцевого бюджету.

Касове виконання бюджету. Системи касового виконання бюджету: банківська, казначейська, змішана. Органи, які беруть участь у касовому виконанні бюджету, розподіл функцій між ними. Касове виконання доходної частини бюджету. Грошові кошти бюджету. Джерела формування та напрями використання грошових коштів бюджету.

Теми рефератів

1. Визначення джерел і методів формування доходів.
2. Напрями і принципи фінансування видатків.
3. Державна підтримка аграрного сектору.
3. Казначейська система виконання бюджетів за доходами і видатками.

4. Бюджетні трансферти в Україні.

4. Проблеми регулювання і збалансування місцевих бюджетів в Україні.

5. Особливості взаємовідносин між бюджетами різних рівнів в Україні.

Рекомендована література : 1-6,7,8,12,19,22,25,32,36,38,39,41,42,43,47,49,52,53,58,59.

Тести для самоперевірки знань до теми 5.

1. Виконати бюджет означає:

- а) забезпечити надходження запланованих доходів до усіх ланок фінансової системи;
- б) своєчасно та повністю профінансувати визначені у державних цільових фондах заходи;
- в) дотримуватися фінансово-кредитної дисципліни в усіх ланках фінансової та кредитної систем;
- г) своєчасно і в повному обсязі мобілізувати заплановані у бюджеті доходи та профінансувати заплановані видатки.

2. Розпис Державного бюджету України формують:

- а) у двотижневий термін після прийняття бюджету;
- б) у місячний термін після прийняття Закону Про Державний бюджет на відповідний рік;
- в) до 31 грудня поточного року;
- г) до 1 січня планового року.

3. Доходи бюджету зараховують на:

- а) рахунки фіскальних органів;
- б) депозитні рахунки в банківських установах;
- в) рахунки Кабінету Міністрів України;
- г) єдиний казначейський рахунок.

4. Розпорядники бюджетних коштів поділяються на:

- а) головних розпорядників, розпорядників другого і третього ступеня;
- б) старших і молодших;
- в) підрядних і субпідрядних;
- г) стратегічних і тактичних.

5. Головні розпорядники бюджетних коштів наділені повноваженнями:

- а) організовує та забезпечує складання проекту кошторису та бюджетного запиту і подає їх центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики ;
- б) отримує бюджетні призначення шляхом їх затвердження у законі про Державний бюджет України (рішення про місцевий бюджетт; затверджує кошториси розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня (плани використання бюджетних коштів одержувачів бюджетних коштів);
- в) здійснює управління бюджетними коштами у межах встановлених йому бюджетних повноважень; здійснює внутрішній контроль за повнотою надходжень, взяттям бюджетних зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня та одержувачами бюджетних коштів і витрачанням ними бюджетних коштів; забезпечує організацію та ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової і бюджетної звітності у порядку, встановленому законодавством;
- г) всі відповіді вірні.

6. Повноваженнями розпорядників бюджетних коштів третього ступеня є:

- а) безпосереднє витрачання бюджетних коштів згідно затвердженого кошторису установи ;
- б) розподіл бюджетних коштів на користь розпорядників вищого рівня;
- в) контроль за використанням бюджетних коштів розпорядниками вищого рівня;
- г) усе перелічене.

7. Формами бюджетного фінансування можуть бути:

- а) кошторисне фінансування, бюджетне інвестування, бюджетне кредитування, бюджетні трансферти;
- б) надання субвенцій і дотацій;
- в) виплата заробітної плати робітникам і службовцям;

г) оплата поточних і капітальних видатків.

8.В Україні відомі такі методи фінансування видатків з бюджету:

- а) метод єдиного казначейського рахунка;
- б) метод нарахування бюджетних коштів;
- в) метод сплати бюджетних коштів;
- г) метод аналітичної оцінки доходів і видатків.

9.Під касовим виконанням бюджету розуміють:

- а) отримання доходів, визначення видатків;
- б) зарахування доходів та оплата видатків бюджету;
- в) мобілізація резервів зростання доходів;
- г) моніторинг виконання дохідної і видаткової частини бюджету.

10.До органів касового виконання бюджету відносять:

- а) Національний банк України;
- б) Міністерство фінансів України;
- в) Державну казначейську службу України;
- г) Державну податкову службу України.

11.Оригінал затвердженого бюджетного розпису передається:

- а) до Комітету Верховної Ради України з питань бюджету;
- б) Державній казначейській службі України;
- в) до Міністерства фінансів України;
- г) до Кабінету Міністрів України.

12.Розпис Державного бюджету включає наступні складові:

- а) розпис доходів і розпис витрат;
- б) розпис фінансування;
- в) розпис асигнувань, розпис повернення кредитів;
- г) усі відповіді вірні.

13.Який державний орган здійснює виконання Державного бюджету України за доходами та видатками?

- а) Міністерство фінансів України;
- б) Державна казначейська служба України;
- в) Рахункова палата;
- г) Державна податкова служба України.

14. Підставою для виконання державного бюджету є:

- а) бюджетна резолюція;
- б) затверджений розпис державного бюджету;
- в) Закон України "Про державний бюджет на відповідний рік
- г) Бюджетний кодекс.

15. Бюджетна класифікація являє собою:

- а) розпис доходів та видатків;
- б) організація надходжень запланованих доходів до всіх ланок бюджетної системи;
- в) систематизоване групування доходів і видатків бюджету за однорідними ознаками;
- г) кошторис видатків.

16. Доходи державного бюджету класифікуються за такими розділами:

- а) податкові і неподаткові надходження;
- б) доходи від операцій з капіталом;
- в) офіційні трансферти; доходи державних цільових фондів;
- г) всі вище перераховані варіанти.

17.Відомча класифікація видатків являє собою:

- а) перелік головних розпорядників коштів;
- б) структуру бюджету за галузями національної економіки;
- в) суму загальних витрат й кредитування за винятком погашення;
- г) функціональні групи.

18. Програмна класифікація видатків застосовується:

- а) при бюджетних призначеннях головним розпорядникам бюджетних коштів;
- б) при веденні реєстру всіх розпорядників бюджетних коштів;
- в) при формуванні бюджету програмно-цільовим методом;
- г) при розподілі бюджетних призначень за бюджетними програмами.

19. До бази даних мережі розпорядників коштів у процесі виконання Державного бюджету можуть вноситися зміни у наступних випадках:

- а) введення нової бюджетної установи або її вибуття;
- б) зміни назви бюджетної установи;
- в) зміни керівництва бюджетної установи;
- г) усі відповіді вірні.

20. Бюджетні призначення головним розпорядникам встановлюються:

- а) законом про Державний бюджет України;
- б) помісячним розписом асигнувань;
- в) бюджетним кодексом України;
- г) постановою Кабінету Міністрів України.

21. Що являє собою паспорт бюджетної програми?

- а) паспорт бюджетної програми - документ, який містить повну інформацію про бюджетну програму (мету, завдання, напрями використання бюджетних коштів, відповідальних виконавців, результативні показники та інші характеристики) відповідно до бюджетних призначень, встановлених законом про Державний бюджет України на відповідний рік;
- б) в ньому містяться контрольні показники фінансування бюджетних установ;
- в) відображає основні завдання бюджетної політики держави;
- г) встановлює відповідальних виконавців.

21. Охарактеризуйте лімітну довідку.

- а) лімітна довідка - це документ, який містить затверджені бюджетні призначення (встановлені бюджетні асигнування) та їх помісячний розподіл;
- б) характеризує норми і нормативи видатків з державного бюджету;
- в) встановлює граничні розміри фінансування;
- г) надає дозвіл на отримання фінансування і кредитування.

Тема 6. ОБЛІК ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТІВ**Зміст матеріалу для самостійного опрацювання**

Облік доходів і видатків бюджету.

Визначення результатів виконання бюджету. Річні закриття рахунків з виконання бюджету, підготовча робота. Рахунки, призначені для відображення результатів виконання бюджету. Складання заключного балансу з виконання бюджету.

Теми рефератів.

1. План рахунків з виконання бюджету.
2. Особливості організації обліку доходів та видатків бюджетів в органах Державної казначейської служби України.
3. Бухгалтерський, бюджетний, фінансовий і управлінський облік, їх призначення і особливості.

Рекомендована література : 1-6,7,8,9,17,21,23,24,42,59,60,61.

Тести для самоперевірки знань до теми 6.**1. Система бюджетного обліку складається з:**

- а) бухгалтерського, бюджетного, управлінського обліку;
- б) управлінського, статистичного, оперативного обліку;
- в) бухгалтерського, стратегічного, тактичного обліку;
- г) позабалансового, балансового, креативного обліку.

2. Об'єктами бюджетного обліку є:

- а) прибуткова і витратна частини бюджету, кошториси витрат на утримання установ, організацій та інші заходи, фінансовані з бюджету;
- б) фонди і резерви, які формуються у процесі виконання бюджету і державних цільових фондів;
- в) управлінські дані, статистична та оперативна інформація;
- г) усі відповіді вірні.

3. Відповідно до Національних стандартів бухгалтерського обліку складається звітність:

- а) статистична і бухгалтерська;
- б) фінансова і бюджетна;
- в) бюджетна і періодична;
- г) податкова і річна.

4. Складовими організаціями обліку виконання бюджету є:

- а) первинні документи;
- б) План рахунків;
- в) всі відповіді вірні ;
- г) облікові реєстри.

5. Детальна інформація в процесі обліку виконання бюджету відображена у:

- а) реєстрах синтетичного обліку;
- б) реєстрах аналітичного обліку;
- в) реєстрах доходів;
- г) усі відповіді вірні.

6. Рахунки бухгалтерського обліку, що призначені для обліку ресурсів бюджету за їх складом та розміщенням:

- а) активні;
- б) пасивні;
- в) активно-пасивні;
- г) контрпасивні.

7. Документ, що містить відомості про господарську операцію і підтверджує її здійснення, – це:

- а) обліковий реєстр;
- б) план Рахунків з обліку виконання бюджету;
- в) первинний документ;
- г) річний розпис бюджету з помісячною розбивкою.

8. Облікові реєстри – це носії інформації у вигляді:

- а) платіжних повідомлень;
- б) накладних.
- в) відомостей, ордерів, книг, журналів, машинограм;
- г) всі відповіді вірні.

9. Бухгалтерський облік усіх операцій щодо виконання Державного бюджету України здійснює:

- а) Рахункова палата України;
- б) Державна казначейська служба України;
- в) Методологічна рада з бухгалтерського обліку при Міністерстві фінансів України;
- г) Міністерство фінансів України.

10. У яких показниках обліковуються усі надходження та видатки бюджету?

- а) валютних;
- б) фінансових;
- в) економічних;
- г) статистичних.

11. Результат виконання Державного та місцевих бюджетів визначається за допомогою:

- а) бюджетного обліку;

- б) бухгалтерського обліку;
- в) управлінського обліку;
- г) усі відповіді вірні.

12. До основних завдань системи бухгалтерського обліку Державної служби казначейства по виконанню бюджетів належать:

- а) своєчасне, повне, достовірне відображення в обліку за відповідними рахунками всіх операцій по виконанню бюджетів;
- б) щоденне завершення та звірка всіх облікових документів;
- в) достовірне відображення в обліку і звітності руху використання фінансових та інших ресурсів бюджетів;
- г) усі відповіді вірні.

13. При обліку виконання бюджету узагальнююча інформація відображається у:

- а) реєстрах синтетичного обліку;
- б) реєстрах аналітичного обліку;
- в) шаховій відомості;
- г) усі відповіді вірні.

14. Рахунки, які відкриваються в органах Державної казначейської служби України головним розпорядникам для обліку операцій по виконанню загального фонду кошторису, це:

- а) реєстраційні рахунки;
- б) спеціальні реєстраційні рахунки;
- в) зведені рахунки;
- г) бюджетні рахунки.

15. При побудові Плану рахунків по виконанню бюджетів враховані:

- а) особливості виконання Державного бюджету;
- б) функціонування Єдиного казначейського рахунка;
- в) принципи побудови плану асигнувань;
- г) особливості виконання місцевих бюджетів.

Тема 7. ЗВІТНІСТЬ ПРО ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТІВ

Зміст матеріалу для самостійного опрацювання

Види звітності та порядок їх складання та терміни представлення.

Звітність розпорядників коштів про використання бюджетних коштів, одержаних із Державного та місцевих бюджетів. Склад звітних документів, терміни і порядок їх подання.

Звітність органів Державного казначейства про виконання Державного бюджету. Склад звітних документів, терміни і порядок їх подання.

Звітність фінансових органів про виконання місцевих бюджетів. Склад звітних документів, терміни і порядок їх подання. Порядок затвердження звіту про виконання бюджету держави.

Теми рефератів.

1. Форми періодичної і річної звітності розпорядників коштів про використання бюджетних коштів.
2. Види, порядок і терміни подання бюджетної звітності.
3. Форми періодичної і річної звітності, які представляють органи Державної казначейської служби України про виконання Державного і місцевих бюджетів.

Рекомендована література : 1-6, 7, 8, 9, 11, 18, 24, 27, 42, 59, 60

Тести для і самоперевірки знань до теми 7.

1. Єдині форми та методику звітності про виконання Державного бюджету України встановлює:

- а) Міністерство фінансів України;
- б) Державна казначейська служба України за погодженням з Рахунковою палатою і Міністерством фінансів України.;

- в) Рахункова палата України;
- г) Кабінет Міністрів України.

2. Які види звітності про виконання державного бюджету існують в Україні?

- а) оперативна, місячна, квартальна та річна;
- б) місячна, квартальна, річна та податкова;
- в) статистична, податкова та річна;
- г) фінансова, бюджетна.

3. Що відображає бюджетна звітність?

- а) стан активів у бюджеті;
- б) стан виконання бюджету й містить інформацію в розрізі бюджетної класифікації;
- в) стан пасивів у бюджеті;
- г) стан обліку.

4. Звітним періодом для складання фінансової звітності є:

- а) бюджетний рік;
- б) бюджетний період;
- в) плановий рік;
- г) попередній рік.

5. Розпорядники бюджетних коштів складають фінансову звітність:

- а) на підставі бухгалтерських записів, підтверджених первинними документами;
- б) зі застосуванням кодів економічної класифікації;
- в) на електронних носіях у вигляді транспортних файлів звітних даних;
- г) усі відповіді вірні.

6. Хто з посадових осіб бюджетної установи забезпечує складання та подання фінансової і бюджетної звітності?

- а) керівник установи;
- б) керівник бюджетного відділу;
- в) головний бухгалтер;
- г) маркетолог.

7. Що з переліченого включають до квартального звіту про виконання Державного бюджету України?

- а) Інформація про стан державного боргу;
- б) Інформація про виконання захищених статей видатків;
- в) "Звіт про фінансовий стан Державного бюджету України (баланс)".;
- г) усі відповіді вірні.

8. Інформацію в розрізі бюджетної класифікації містить:

- а) бюджетна звітність;
- б) податкова звітність;
- в) фінансова звітність
- г) усі відповіді вірні.

9. Який державний орган встановлює порядок заповнення форм фінансової звітності бюджетних установ?

- а) Державна казначейська служба України за погодженням з Міністерством фінансів України;
- б) Верховна рада України;
- в) Кабінет Міністрів України за погодженням з Міністерством фінансів України;
- г) Міністерство фінансів України.

10. Річний звіт про виконання Закону «Про державний бюджет України» до Верховної ради подає:

- а) Кабінет Міністрів України;
- б) Міністерство фінансів України;
- в) Рахункова палата України;
- г) Державна казначейська служба України.

11. Фінансова звітність призначена:

- а) для надання повної та правдивої інформації користувачам про фінансовий стан виконання бюджетів;
- б) для отримання статистичних даних про виконання бюджетів;
- в) для здійснення економічного аналізу та прогнозування показників на поточний і перспективний періоди;
- г) усі відповіді вірні.

12. За термінами складання і надання бюджетна звітність поділяється на:

- а) первинну;
- б) періодичну, річну;
- в) консолідовану;
- г) зведену.

13. „Звіт про надходження та використання коштів загального фонду” – це звіт за формою:

- а) № 2д, № 2м, № 2кд, № 2км, № 2мд і № 2мм;
- б) № 4-1д, № 4-1м, № 4-1кд, № 4-1км, № 4-1мд і № 4-1мм;
- в) № 4-3д, № 4-3м, № 4-3кд, № 4-3км, № 4-3мд і № 4-3мм;
- г) № 7д, № 7м, № 7кд, № 7км, № 7мд і № 7мм.

14. „Звіт про надходження та використання коштів, отриманих як плата за послуги” – це звіт за формою:

- а) № 8д, № 8м, № 8кд, № 8км, № 8мд і № 8мм;
- б) № 4-1д, № 4-1м, № 4-1кд, № 4-1км, № 4-1мд і № 4-1мм;
- в) № 4-3д, № 4-3м, № 4-3кд, № 4-3км, № 4-3мд і № 4-3мм;
- г) № 7д, № 7м, № 7кд, № 7км, № 7мд і № 7мм.

15. „Звіт про заборгованість за бюджетними коштами” – це звіт за формою:

- а) № 8д, № 8м, № 8кд, № 8км, № 8мд і № 8мм;
- б) № 4-1д, № 4-1м, № 4-1кд, № 4-1км, № 4-1мд і № 4-1мм;
- в) № 4-3д, № 4-3м, № 4-3кд, № 4-3км, № 4-3мд і № 4-3мм;
- г) № 7д, № 7м, № 7кд, № 7км, № 7мд і № 7мм.

16. Річну фінансову звітність головні розпорядники коштів бюджету складають на число року, наступного за звітним:

- а) 31 грудня;
- б) 22 січня;
- в) 1 березня;
- г) 1 лютого.

17. Квартальну звітність про виконання бюджету Державна казначейська служба України надає:

- а) Верховній Раді України; Президенту України
- б) Кабінету Міністрів України; Рахунковій палаті України;
- в) Міністерству фінансів України;
- г) всі відповіді вірні

18. Річний звіт про виконання закону про Державний бюджет України подається Кабінетом Міністрів України Верховній Раді України:

- а) не пізніше 1 травня року, наступного за звітним;
- б) 22 січня року, наступного за звітним;
- в) 30 січня року, наступного за звітним;
- г) 1 березня року, наступного за звітним.

19. Державне казначейство надає квартальну звітність про виконання бюджету після закінчення звітного кварталу через:

- а) 25 днів;
- б) 15 днів;
- в) 35 днів;
- г) 5 днів.

20. Які звітні форми відносяться до річної фінансової звітності про виконання бюджету?

- а) Звіт про фінансовий стан (баланс) Державного бюджету України
- б) Звіт про рух грошових коштів;
- в) Звіт про власний капітал;
- г) всі перелічені форми.

Тема 8. КОНТРОЛЬ ЗА ВИКОНАННЯМ БЮДЖЕТІВ

Зміст матеріалу для самостійного опрацювання

Податковий контроль та його організація в Україні. Облік платників податків та надходжень податків і обов'язкових платежів. Податкова звітність, порядок і методи її перевірки. Камеральні перевірки податкових декларацій і звітів. Документальні перевірки правильності розрахунків із бюджетом. Оформлення результатів податкових перевірок.

Митний контроль. Митні органи України, їх функції та повноваження. Митне оформлення. Контроль митних органів за сплатою мита і митних платежів. Особливості контролю за переміщенням через митний кордон підакцизних товарів.

Контрольно-ревізійна робота з бюджету, її завдання та напрями. Організація і планування ревізій і перевірок. Порядок проведення ревізій фінансових органів щодо складання і виконання бюджету. Оформлення і реалізація результатів ревізій.

Теми рефератів

1. Методика проведення ревізії головних розпорядників бюджетних коштів.
2. Моніторинг та інспектування бюджетної установи.
3. Застосування штрафних санкцій за результатами ревізій.
4. Внутрішній контроль за використанням бюджетних асигнувань.
5. Порядок виконання ревізій і перевірок органами Державної аудиторської служби України.
6. Організація бюджетного, податкового і митного контролю.
7. Контроль за виконанням паспорта бюджетної програми.

Рекомендована література: 1-6, 7, 8, 11, 15, 26, 35, 40, 42, 44, 59, 60, 61, 62, 63, 64

Тести для самоперевірки знань до теми 8.

1. Об'єкт бюджетного контролю – це:

- а) бюджет держави;
- б) баланси доходів і видатків,;
- в) грошові, розподільчі процеси при формуванні і використанні грошових фондів держави;
- г) відповідні бюджети (державний, місцеві, бюджети цільових державних фондів) та бюджетна діяльність учасників бюджетних правовідносин.

2. Залежно від суб'єктів, які ініціюють і здійснюють бюджетний контроль поділяють на:

- а) державний і відомчий,;
- б) муніципальний, внутрішньогалузевий;
- в) внутрішньогосподарський і громадський;
- г) усі відповіді вірні.

3. Митний контроль – це:

- а) сукупність заходів, що здійснюються митними органами з метою забезпечення додержання норм Митного кодексу, законів та інших нормативно-правових актів з питань митної справи;
- б) контроль за переміщенням через митний кордон України товарів та транспортних засобів юридичними та фізичними особами;
- в) процедура митного оформлення та пропуску через митний кордон України товарів та транспортних засобів;
- г) перевірка товарів та транспортних засобів.

4. До повноважень Державної казначейської служби України з контролю за дотриманням бюджетного законодавства належить здійснення контролю за:

- а) веденням бухгалтерського обліку всіх надходжень і витрат державного бюджету та місцевих бюджетів, складанням та поданням фінансової і бюджетної звітності;
- б) бюджетними повноваженнями при зарахуванні надходжень бюджету; відповідністю платежів взятим бюджетним зобов'язанням та відповідним бюджетним асигнуванням.

в) відповідністю кошторисів розпорядників бюджетних коштів показникам розпису бюджету; відповідністю взятих бюджетних зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів відповідним бюджетним асигнуванням, паспорту бюджетної програми (у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі);

г) всі відповіді вірні.

5. Виявлені порушення бюджетного законодавства мають бути усунені в строк до:

а) 10 календарних днів;

б) 20 календарних днів;

в) 30 календарних днів;

г) 60 календарних днів.

6. Рішення про застосування заходу впливу за порушення бюджетного законодавства може бути оскаржено протягом:

а) 3 днів з дня його винесення;

б) 7 днів з дня його винесення;

в) 10 днів з дня його винесення;

г) 30 днів з дня його винесення.

7. Визначення поняття державного фінансового контролю наведено:

а) у Законі України “Про державний фінансовий контроль”;

б) у Бюджетному кодексі України;

в) у Податковому кодексі України;

г) вірної відповіді немає.

8. Фінансовий контроль здійснюється з метою:

а) розподілу ВВП відповідно до завдань фінансової політики держави;

б) розподілу ВВП відповідно до соціально-культурних потреб населення;

в) забезпечення процесу ефективного управління фінансовими ресурсами держави у всіх сферах виробництва;

г) усі відповіді вірні.

9. Першим документом в Україні, що встановив загальну схему контролю за бюджетними ресурсами у бюджетному процесі, став:

а) Конституція України;

б) Регламент Верховної Ради України;

в) Бюджетний кодекс України;

г) Стандарти Рахункової палати України.

10. Аналіз виконання бюджету попередніх періодів та надання рекомендацій щодо виявлення бюджетних резервів здійснюється при проведенні:

а) попереднього контролю;

б) наступного контролю;

в) поточного контролю;

г) планового контролю.

11. Інспектування як вид державного внутрішнього фінансового контролю здійснюється з метою:

а) подальшого контролю за дотриманням законодавства органами державного сектору при використанні і розпорядженні фінансовими та матеріальними ресурсами, формуванні бюджетних зобов'язань;

б) контролю за веденням бухгалтерського обліку;

в) контролю за складанням фінансової звітності;

г) усі відповіді вірні.

12. Планова та позапланова перевірка правильності сплати всіх податків та платежів називається:

а) документальною перевіркою;

б) тематичною перевіркою;

в) комплексною перевіркою;

г) оперативною перевіркою.

13. Систематизація матеріалів ревізії та узагальнення результатів контролю здійснюється на етапі ревізійного процесу:

- а) підготовки до проведення ревізії;
- б) організації та проведення ревізії;
- в) оформлення результатів ревізії;
- г) реалізації матеріалів ревізії.

14. В акті, яким оформлюються результати ревізії Державної аудиторської служби України, вказуються виявлені факти:

- а) порушень законів України та нормативних актів;
- б) неправильних розрахунків з бюджетом, порушень ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності;
- в) нестач, безпідставного списання й привласнень готівки, товарно-матеріальних цінностей, інших зловживань;
- г) усі відповіді вірні.

15. Планова виїзна ревізія, що проводиться органами Державної аудиторської служби України, здійснюється:

- а) не більше 60 робочих днів;
- б) не більше 90 робочих днів;
- в) не більше 30 робочих днів;
- г) не більше 24 робочих днів.

16. Предметом перевірки Рахунковою палатою України є використання коштів:

- а) Державного бюджету України;
- б) загальнодержавних цільових фондів;
- в) валютних та кредитно-фінансових ресурсів, пов'язаних з Державним бюджетом;
- г) усі відповіді вірні.

17. Склад Рахункової палати призначається:

18. За способом організації податкової перевірки поділяються на:

- а) планові, позапланові;
- б) комплексні, тематичні, оперативні, зустрічні;
- в) комплексні, тематичні;
- г) документальні, камеральні.

19. Проміжні акти складають за результатами:

- а) ревізії кас;
- б) інвентаризації коштів і товарно-матеріальних цінностей;
- в) розрахунків із дебіторами і кредиторами;
- г) усі відповіді вірні.

20. Перевірка відповідності використання державних коштів установленим правилам, а також точності звітних даних – це:

- а) моніторинг;
- б) бюджетний аудит;
- в) інспектування;
- г) інвентаризація.

Тема 9. СВІТОВИЙ ДОСВІД БЮДЖЕТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Зміст матеріалу для самостійного опрацювання

Управління бюджетним процесом в розвинутих країнах. Демократичний вибір бюджетних пріоритетів. Політичний механізм бюджетних рішень. Органи

оперативного управління бюджетом та бюджетного контролю в зарубіжних країнах.

Бюджетне планування. Економіко-аналітичні засади бюджетування. Методи програмного аналізу і раціоналізація розробки бюджетів. Програмно- цільові бюджети. Складання бюджетів «на нульовій основі».

Виконання бюджету і бюджетний контроль. Методи контролю. Ревізійні органи законодавчої влади. Контроль за видатками. Забезпечення виконання намірів парламенту. Ефективність використання коштів. Регулювання між бюджетних відносин.

Теми рефератів

1. Особливості та управління бюджетним процесом в країнах Європи (дві країни на вибір).

2. Особливості діяльності органів оперативного управління бюджетом в зарубіжних країнах (дві країни на вибір)

3. Зарубіжний досвід регулювання міжбюджетних відносин.

4. Узагальнення досвіду застосування методів програмно- цільового планування, аналізу і прогнозування та раціоналізації розробки бюджетів в зарубіжних країнах.

5. Особливості організації виконання бюджетів та здійснення бюджетного, податкового та митного контролю в зарубіжних країнах (дві країни на вибір).

Рекомендована література: 1-6, 29, 35, 42, 46, 47, 49

Тести для самоперевірки знань до теми 9.

1. У яких країнах бюджетний період триває з 1 січня по 31 грудня?

- а) США, Таїланді;
- б) Австралії Норвегії, Швеції;
- в) Великобританії, Кені, Японії;
- г) Польщі, Франції.

2. У яких країнах бюджетний період триває з 1 жовтня по 30 вересня?

- а) Великобританії, Канаді, Японії;
- б) США, Таїланді;
- в) Австралії Норвегії, Швеції;
- г) Польщі, Франції.

3. У якій державі бюджетний процес включає прийняття двох фінансових документів?

- а) Великобританія;
- б) Франція;
- в) США;
- г) Японія.

4. Яку державу можна вважати класичним прикладом централізованої системи бюджетного федералізму?

- а) Німеччина;
- б) Україна;
- в) США;
- г) Австралія.

5. Яку державу можна вважати класичним прикладом децентралізованої системи бюджетного федералізму?

- а) Німеччина;
- б) Україна;
- в) США;
- г) Австралія.

6. Яку державу можна вважати класичним прикладом кооперативної системи бюджетного федералізму?

- а) Німеччина;
- б) Україна;
- в) США;
- г) Австралія.

7. У яких країнах застосовувалася форсована (радикальна стратегія, спрямована на впровадження бюджетування, орієнтованого на результат)?

- а) Великобританія, Австралія, Нова Зеландія;

- б) США, Канада, Данія;
- в) Норвегія, Фінляндія, Швеція;
- г) Франція, Японія, Німеччина.

8. У яких країнах застосовувалася стратегія активної трансформації, спрямована на впровадження бюджетування, орієнтованого на результат?

- а) Великобританія, Австралія, Нова Зеландія;
- б) США, Канада, Данія;
- в) Норвегія, Фінляндія, Швеція;
- г) Франція, Японія, Німеччина.

9. У яких країнах застосовувалася стратегія поступової трансформації, спрямована на впровадження бюджетування, орієнтованого на результат?

- а) Великобританія, Австралія, Нова Зеландія;
- б) США, Канада, Данія;
- в) Норвегія, Фінляндія, Швеція;
- г) Нідерланди, Ірландія, Китай.

10. У яких країнах перспективне бюджетне планування охоплює три роки?

- а) Австралія, Великобританія;
- б) США, Німеччина;
- в) Канада, Нідерланди;
- г) Нідерланди, Ірландія, Китай.

11. У яких країнах перспективне бюджетне планування охоплює п'ять років?

- а) Австралія, Великобританія;
- б) США, Німеччина;
- в) Канада, Нідерланди;
- г) Нова Зеландія, Норвегія.

12. У якій державі існує прогнозний документ – огляд бюджетних витрат?

- а) Великобританія;
- б) Німеччина;
- в) Канада;
- г) Нова Зеландія.

13. Активна модель функціонування Казначейства характерна для?

- а) Великобританії;
- б) Австралії;
- в) Франції;
- г) Японії.

14. Пасивна модель функціонування Казначейства характерна для?

- а) Великобританії;
- б) Іспанії;
- в) Бразилії;
- г) Франції.

15. У якій державі функціонує дворівнева модель Казначейства?

- а) Великобританії;
- б) Австралія;
- в) Бразилії;
- г) Франції.

16. Для яких країн характерна урядова модель управління державним боргом?

- а) Великобританії, Австрія, Португалія;
- б) Кіпр, Данія, Мальта;
- в) Чехія, Італія, Польща;
- г) Канада.

17. Для яких країн характерна агентська модель управління державним боргом?

- а) Великобританії, Австрія, Португалія;
- б) Кіпр, Данія, Мальта;
- в) Чехія, Італія, Польща;
- г) Канада.

18. Для яких країн характерна банківська модель управління державним боргом?

- а) Великобританії, Австрія, Португалія;
- б) Кіпр, Данія, Мальта;

в) Чехія, Італія, Польща;

г) Канада.

19. У яких країнах вищим органом фінансового контролю є Суд рахунків?

а) Італія, Франція, Туреччина;

б) Японія, Швеція, США;

в) Польща, Німеччина;

г) Канада, Великобританія, Китай.

20. Бюджет – це «державне фінансове господарство» зазначав:

а) А Сміт;

б) А. Вагнер;

в) Д. Рікардо;

г) Дж. М. Кейнс.

21. Авторитети західної фінансової науки єдині у баченні державного бюджету як:

а) Фінансового плану підприємства ;

б) Фінансового плану держави ;

в) Сфери органічно взаємопов'язаних фінансових потоків державних доходів і видатків ;

г) балансу доходів і видатків.

4. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти при рейтинговій системі оцінювання (екзамен)

Поточний (модульний) контроль											Підсумковий контроль / контрольна робота	Сума
Змістовний модуль 1					Змістовний модуль 2							
T1	T2	T3	T4	МК 1	T5	T6	T7	T8	T9	МК 2		
5	5	6	7	7	7	7	7	6	6	7	30	100
5	5	6	7	7	7	7	7	6	6	7	30	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Бюджетний менеджмент: підруч. / за ред. В. Г. Дем'янишина, Г. Б. Погрішук. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 532 с.

2. Бюджетний менеджмент: формування компетентностей на основі тренінгу: навчальний посібник: [Електронне видання] С. В. Юшко. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 255 с.

3. Бюджетний менеджмент: навчальний посібник. І.Г. Благун, В.М. Коцупей, Р.С. Сорока, О.В. Горалько. Львів: «Магнолія 2006», 2016. 230 с.

4. Бюджетний менеджмент: посібник / Титарчук І.М., Негода Ю.В. К.ЦП «КОМПРИНТ», 2014.

305 с.

5. Бюджетний менеджмент : тренінг-курс : навчальний посібник. [Л. Д. Сафонова, А. Є. Буряченко, Є. О. Малік та ін.] ; за заг. ред. Є. О. Малік. К. : ДННУ «Академія фінансового управління», 2012. 400 с.

6. Бюджетний менеджмент: підручник / [В. Федоров, В. Опарін, Л. Сафонова та ін.]; За заг. ред. В. Федосова. К.: КНЕУ, 2004. 864 с.

Нормативно - законодавчі матеріали

7. Бюджетний кодекс України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

8. Закон України "Про Державний бюджет України на відповідний рік". URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

9. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність". Відомості Верховної Ради. 1999. № 40. С. 365.

10. Конституція України №254к/96ВР URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96-%E2%F0>.

11. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження положень про територіальні органи Державної казначейської служби України» від 12.10.2011 р. № 1280 (із змінами та доповненнями). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1236-11>.

12. Наказ Міністерства фінансів України «Про бюджетну класифікацію» від 14 січня 2011 року № 11 (із змінами і доповненнями, внесеними наказами Міністерства фінансів України). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-11#Text>.

13. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

14. Положення про Державну казначейську службу України: Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 15 квітня 2015 р. № 215. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-%D0%BF>.

15. Положення про Державну службу фінансового моніторингу України: Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 29 липня 2015 р. № 537. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/537-2015-%D0%BF>.

16. Положення про Державну фіскальну службу України: Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 травня 2014 р. № 236. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/236-2014-%D0%BF>.

17. Положення про Міністерство фінансів України: Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 375. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/375-2014-%D0%BF>.

18. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку подання фінансової звітності": від 28 лютого 2000 р. № 419 . Зібрання законодавства України. 2000.

19. Постанова Кабінету Міністрів України "Про порядок складання, розгляду, затвердження та основні вимоги щодо виконання кошторисів доходів і видатків бюджетних установ і організацій": від 9 січня 2000 р. № 17. *Зібрання законодавства України*. 2000.

20. Постанова Кабінету Міністрів України від 21.12.2005 р. № 1232 "Питання Державного казначейства України". *Офіційний вісник України*. 2005. №52.

21. Про відкриття та використання рахунків Державного казначейства по виконанню Державного бюджету України: Наказ Головного управління Державного казначейства України. 1995. 28 грудня. № 09-5.

22. Про запровадження нової бюджетної класифікації України: Наказ. Міністерство фінансів України. 1997. 3 грудня. № 265.

23. Про затвердження Положення про єдиний казначейський рахунок. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

24. Про затвердження Положення про організацію бухгалтерського обліку і звітності виконання державного та місцевих бюджетів в органах Державного казначейства України. URL: <http://www.licasoftware.com.ua/component/lica/?p=0&base=1&menu=89026&u=1&>.

25. Про затвердження Порядку виконання державного бюджету за доходами та інших надходжень державного бюджету. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=o78y2000>.

26. Про затвердження Порядку координації одночасного проведення планових перевірок (ревізій) контролюючими органами та органами державного фінансового контролю: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.10.2013 р. № 805. URL: <http://www.rada.gov.ua>.

27. Про затвердження Порядку складання фінансової та бюджетної звітності розпорядниками та

одержувачами бюджетних коштів/ URL: <http://www.lg.lica.com.ua/component/lica/?p=0&base=1&menu=585124&u=1&type=1&view=text>.

28.Про затвердження порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання виконання кошторисів бюджетних установ. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

Допоміжна

29.Алексеев І.В., Ярошевич Н.Б., Кондрат І.Ю., Ливдар М.В. Бюджетна система: підручник. Львів: Львівська політехніка, 2019. 400 с.

30. Бюджетна система в таблицях і схемах : Навчальний посібник / [Ситник Н.С., Західна О.Р., Стасишин А.В., Шушкова Ю.В]. Львів : Видавництво: *Апріорі*, 2017. 180 с.

31.Винниченко Н. В. Система управління бюджетом: наукові основи, сучасні тенденції, світовий досвід: монографія за заг. ред. Н.В. Винниченко. Суми: Сумський державний університет, 2017. 372 с.

32. Волохова І. С. Кошторисне фінансування бюджетних установ.Одеса:Атлант, 2012. 255 с.

33. Горбунов О.В. Бюджетний менеджмент в системі державного регулювання економіки: дис. канд. екон.наук спец.: 08.00.03; Центральноукраїнський національний технічний університет. Кропивницький, 2018. 272 с.

34.Гузар Б. С. Сучасний стан та напрями удосконалення бюджетного менеджменту в Україні. Ефективна економіка. 2021. № 7. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9074> (дата звернення: 31.07.2021).

35.Гузар Б. С. Бюджетний контроль як складова бюджетного менеджменту та напрями його удосконалення. Економіка та держава. 2021. № 7. С. 66–70.

36.Гузар Б.С., Трус О.М. Оцінка та аналіз бюджетної децентралізації в Україні. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва / Редкол.: О.О. Непочатенко (відп. ред.) та ін.: Економічні науки. Вип. 98. Ч.2. Умань, 2021.С.89-110.

37.Гузар. Б.С. Сучасний стан та тенденції розвитку бюджетного менеджменту в Україні: колективна монографія «Забезпечення сталого розвитку національного господарства»: теорія, методологія та практика / Під ред. д.е.н., професора О.О. Непочатенко. Умань: Видавець «Сочинський М.М.»,2020. С.160-168.

38.Гузар Б.С., Прокопчук О.Т. Вплив фінансової децентралізації на формування доходів муніципальних бюджетів: матеріали Х Всеукр. наук. конф. «Актуальні питання сучасної економіки», 22 грудня 2018р. Умань: Видавець «Сочинський М.М.», 2018.С.37-38.

39.Гузар Б.С. Сучасний стан державного фінансування аграрного сектору економіки України: зб. матеріалів Всеукр. наук. конф. молодих учених, приуроченої 115 - річчю від дня народження видатного спеціаліста – пловоода Д.С. Дуки. Умань: Видавничо-поліграфічний центр «Візаві»,2017. С.129 - 131.

40.Гузар Б.С., Качур І.Г. Організація державного фінансового контролю на місцевому рівні в умовах фінансової децентралізації: матеріали XIII Міжнар. наук. – практ. конф. «Аспекти стабільного розвитку економіки», 30-31 травня 2019р. Умань: Видавець «Сочинський М.М.», 2019.С.28-30.

41.Гузар Б.С., Куценко М.А. Система казначейського виконання місцевих бюджетів та напрями її удосконалення: колективна монографія «Забезпечення сталого розвитку національного господарства»: теорія, методологія та практика / Під ред. д.е.н., професора О.О. Непочатенко. Умань: Видавець «Сочинський М.М.»,2020. С.168-176.

42.Казначейська справа К.С.Опалко, І.І.Булах та ін. К.: "Аграрна освіта"2014. 296 с.

43.Модернізація державної політики розвитку аграрної сфери України: виклики, шляхи вирішення: монографія / Гадзало Я. М., Гладій М. В., Саблук П. Т., Лузан Ю. Я. Київ: *Аграрна наука*, 2020. 330 с

44.Письменна Т. Принципи бюджетного контролю: теоретична інтерпретація та практика виконання. *Світ фінансів*. 2011. № 4. С. 115–127.

45.Планування місцевих бюджетів на основі програмно-цільового методу: Навчальний посібник / [Під заг. ред. І.Ф. Щербини]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи», ШАГО. 2-ге видання, виправлене та доповнене. К., 2011. 104 с.

46.Прокофьев С. Е. Организация кассового обслуживания исполнения федерального бюджета Канады. *Финансы*. 2007. № 6. С. 68–70.

47.Фінансовий менеджмент. підручник. Непочатенко О.О., Бечко П.К., Гузар Б.С. та ін. К.: ЦУЛ, 2013. 496 с.

48.Фінансовий менеджмент: підручник. Партин Г.О., Селюченко Н.Є. Львів: Видавництво

Львівської політехніки. 2018. 388 с.

49.Фінанси об'єднаних територіальних громад: навчальний посібник [Ситник Н. С., Стасишин А. В., Західна О. Р. та ін.]; за заг. ред. Н. С. Ситник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 534 с.

50. Albassam B. A. The Influence of Budget Transparency on Quality of Governance / B. A. Albassam // International Journal on Governmental Financial Management. 2015. Vol. XV, № 2. P. 89–109.

51. Andersen A. L. Fiscal Transparency and Procyclical Fiscal Policy A. L. Andersen, L. H. W. Nielsen. Access mode: URL. http://web.econ.ku.dk/epru/Fiscal%20Transparency%20and%20Procyclical%20Fiscal%20Policy%20_jan%2008_.pdf.

52. Kim J. Measuring Fiscal Decentralisation: Concepts and Policies. J. Kim, J. Lotz, H. Blochliger. Access mode: URL. http://www.oecd-ilibrary.org/governance/measuring-fiscal-decentralisation_9789264174849-en.

53. Smith Robert W. Public Budgeting in America / Robert W. Smith, Thomas D. Lynch // Upper Saddle River. 5th ed. NY: M. E. Pearson Prentice Hall, 2003.

54. Code for Fiscal Stability. The World Bank. URL: <http://www1.worldbank.org/publicsector/pe/BudgetLaws/UK-CodeFiscalStability.pdf>.

55. Code of Good Practices on Fiscal Transparency / International Monetary Fund. Access mode/ URL.: <https://www.imf.org/external/np/pp/2007/eng/051507c.pdf>.

56. Snyder N. How Managers plan – The Analysis of Managerial Activities / N. Snyder, W. Glueck // Long Rang Planning. 1980. February. P. 70–76.

Інтернет ресурси

57. Офіційний сайт Верховної Ради України URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua/>

58. Офіційний сайт Комітету Верховної Ради України з питань бюджету URL: <http://www.budget.rada.gov.ua/>

59. Офіційний сайт Міністерства фінансів України URL: <http://www.minfin.gov.ua/>

60. Офіційний сайт Державної казначейської служби України URL: <http://treasury.gov.ua/main/uk/index>

61. Офіційний сайт для працівників бюджетної сфери URL: <https://buhgalter.com.ua/>

62. Офіційний сайт Державної служби фінансового моніторингу України. URL: <http://www.sdfm.gov.ua/>.

63. Офіційний сайт Державної аудиторської служби України. URL: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index>.

64. Офіційний сайт Державної податкової служби України. URL: <http://sfs.gov.ua/>.